

Per la democràcia als centres educatius

L'anhel de democràcia és part indestriable de la història de les CCOO. També en l'àmbit educatiu: l'exigència social de democràcia participativa després de la dictadura es va traduir en l'assoliment d'un major poder dels òrgans de govern col·legiats en els centres (Consells Escolars i Claustres) i en l'elecció democràtica de la direcció dels centres públics. Aquesta democràcia ha estat manllevada en aquest inici de segle per les polítiques educatives neoliberals, ja assumides i accentuades per l'extrema dreta arreu del món, que acull i celebra les polítiques que neguen la possibilitat democràtica als centres educatius.

A Catalunya, és sobradament notori l'impacte han tingut en la provisió, ascens i gestió del personal a l'educació pública les normes conegudes com Decret de Plantilles, Decret de Direccions i Decret d'Autonomia de Centres (que mai va tractar sobre l'autonomia dels centres, sinó sobre l'autonomia de la direcció). Pel seu demolidor efecte conjunt, els tres decrets formen una tríada paradigmàtica de la política neoliberal que bé podríem anomenar Decrets de Supressió de la Democràcia Educativa. Les queixes reiterades per arbitrarietats, discriminacions de tot tipus, manques de respecte als procediments i drets laborals, democràtics i normatius per part de direccions i altres estaments de poder en la jerarquia educativa ja fa anys que són a l'ordre del dia habitual del món educatiu.

El resultat d'aquestes polítiques ja ha estat analitzat per la recerca internacional i també per la nostra organització: la manca de democràcia, de rendiment de comptes i de transparència facilita i possibilita enormement la corrupció en educació i afebleix la qualitat educativa i laboral dels centres. Les pitjors prediccions realitzades pel nostre sindicat s'han materialitzat de manera dramàtica aquests últims anys: discriminacions de tota mena, arbitrarietats, desestabilització, la privatització paulatina de l'educació pública, la represàlia per les idees o l'afiliació sindical als centres, l'impacte en la salut mental... No tenim cap dubte en afirmar que una immensa part de la nostra tasca diària està d'una manera o d'una altra relacionada amb les conseqüències d'aquesta pèrdua democràtica als centres educatius.

Cal exigir, per tant, una nova normativa democratitzadora de l'educació, i, per tant, democratitzadora de la societat, que derogui els decrets que van suprimir la democràcia en els centres públics: el Decret de Direccions, el Decret d'Autonomia de Centres (que en realitat és l'autonomia de la Direcció) i el Decret de Plantilles.

La democràcia no és un contingut educatiu merament teòric, sinó que s'aprèn mitjançant la seva vivència integral, la seva pràctica, el seu exercici i l'experiència viscuda com un fet quotidià que articula la vida escolar de tota la comunitat, de manera que la democràcia s'erigeix com finalitat i mitjà de l'educació. En apel·lar a la participació i la presa de decisions compartida per tota la comunitat, la democràcia és essencialment inclusiva. No hi ha democràcia sense inclusió ni inclusió sense democràcia, per la qual cosa la democratització del sistema educatiu és part ineludible i primordial de l'agenda inclusiva. L'abús de poder que minva els drets d'aquelles persones percebudes com a diferents o opositores ens apropa a l'autocràcia. Si democràcia i justícia social van necessàriament de la mà, les pràctiques discriminatòries o corruptes atempten contra l'essència mateixa d'ambdues.

L'educació juga un paper clau en la configuració d'una societat més justa, democràtica i inclusiva. La forma com les escoles preparen l'alumnat per a la participació democràtica també influeix en la pròpia democràcia. Sense una educació democràtica, difícilment tindrem una societat democràtica. Per tant, si l'educació és baluard de la democràcia, cal exigir que, com a mínim, el seu funcionament sigui democràtic i exemplar. L'escola que no és democràtica no és pública: només és estatal.

Recuperar la democràcia educativa és una exigència i necessitat social que cobra especial importància i urgència en el context actual. Cal una autèntica immersió democràtica als centres, cal que la comunitat educativa i, en especial, claustres i consells escolars recuperin el poder democràtic que vam guanyar després de la dictadura i vam perdre amb les reformes de la dreta neoliberal. Un sistema educatiu que aspiri a formar una ciutadania democràtica ha de ser viu exemple de democràcia en tots els seus àmbits.

En democràcia, els poders han de poder ser qüestionats i contestats permanentment. Els mandats de la jerarquia educativa han de trobar contrapès en una comunitat organitzada. En aquest sentit, la funció sindical té una importància clau per a la promoció de la democràcia als centres de treball i, especialment, als centres educatius. On hi ha més sindicat, hi ha més democràcia. Les CCOO volem situar la nostra acció prioritària en la lluita ferma i decidida per recuperar la democràcia als centres i contribuir a un sistema educatiu més just, participatiu i inclusiu.